

VAS-ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára

Égész évre 60 Lel, félévre 30 Lel,
negyed évre 15 L, egyes szám 5 L

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari
Munkások Országos Szövetségének
Hivatalos Közlönye.
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ciuj—Kolozsvár, Strada Memorandu-
lui 21. szám (volt Unió-utca) Redout.

Galactól — Máramarosszigetig!

Az ország egyik szelétől a másik végéig áll már szervezetünk. Az egész ország vasmunkássága átérzi a szervezkedés szükségességét, mert szaktársaink a saját bőrükön tapasztalták, mit jelent dolgozni ott, ahol nincs szervezet, ott, ahol még ez az egyetlen védelmezője a munkásságnak nincsen kiépítve. A kapitalizmus profitéhségvágya mindjobban kényszeríti a nagy tömegeket arra, hogy megszerezze a lehetőségeket, miként és hogyan szabaduljanak meg a nagy nyomortól és a kapitalizmus kiméretlen osztályuralmától. És amióta Marx, a nagy tanítómesterünk a világ mind a négy tája felé elhintette a proletársztály felszabadítását hirdető szociálista eszméjét s mióta ezek megfogamzottak a kizsákmányoltak lelkében, attól a perctől kezdve megindult a nagy harc a kiváltságosok és a jogtalanok között. Nem is kell mondanunk, hogy ezt a harcot egyenlőtlen fegyverekkel kellett megvívni, amíg az egyik oldalon ott van a pénz, szurony és minden megszervezett hatalom, addig a másik oldalon csak a kollektív összetartásban vetett bizalmunk és a szociálistusban vetett rendületlen hitünk és meggyőződésünk. Elképzelhető, hogy a jogtalanoknak mennyi vérrel, könnyel kellett pótolni a harchoz szükséges, de hiányzó eszközöket.

Marx szociálistususa a szolgáltatás felszabadulását hirdeti. Egyenlő jogokat, közös tulajdont és mindenkire kötelező munkakötelezettséget hirdeti. A szociálista társadalom az egyenlő osztály különbség nélküli társadalmat jelenti.

De vannak, akik kétkedéssel

fogadják a felszabadulás eme módját és ezek azt hangoztatják, hogy talán nem is fog eljönni sohasem és vannak mások, türelmetlenek, akik a természetes fejlődést bevárni nem akarják és öntudatlanságukban azt hiszik, hogy a szociálista társadalmat márólholnapra meg lehet csinálni. Félre az ilyen kishitűekkel, félre az ilyen türelmetlenekkel, mert mindkettő egyformán ellensége a nagy szociálista eszmének.

Minden szervezetnek csak úgy van jövője, ha az biztos alapokra van lefektetve. Ki meri azt állítani, hogy a vasmunkások szervezete ebben az országban nem biztos alapokon nyugszik? Még vannak ugyan rosszakaratuak és türelmetlenek, akik még mindig kétkedve fogadják ezt a hatalmas munkát, amelyet szövetségünk kifejt.

Az ország dolgozó vasmunkássága azonban látja azt, hogy napról-napra többen leszünk, napnap után szaporodunk és éppen ez a lassu, de biztos fejlődése szervezetünknek ezekben a viharos, nehéz időkben bontja ki szárnyait, bizonyítja azt, hogy szervezetünk biztos alapokon nyugszik.

És ime, már Galactól Máramarosig dörögik oda Románia szervezett vasasai a hatalmasoknak, a vas-báróknak és a kapitalista

Zárolások. Resicza munkahiány és bérmozgalom miatt minden vasas szakma részére. Marosvölgyi fűrésztelepek bérmozgalom miatt minden vasas szakma részére. Brassó, Marosvásárhely, Nagyszeben és Bukarest Lemetru gépgyár kizárás miatt szigorúan kerülendő.

vasipari szindikátusainak: elég és ne tovább! Elég a nyomoruságból, elég az éhezésből! Galactól Máramarosig készen áll szervezetünk a harcra és arra, hogy az egész vonalon visszaverjük azokat a jogtalan támadásokat, amelyeket a munkásosztály ellen a kizsákmányoló kapitalisták és annak szervezetei intéznek. Egy becsületesebb állapotot akarunk ebben az országban a dolgozó vasmunkásság részére kiharcolni.

Szaktársak! Nem elég magunkat szervezett munkásnak nevezni, hanem a hatalmas építőmunkából ki is kell vegyük a részünket. Minden egyes becsületesen gondolkozó munkástársunk szem előtt kell hogy tartsa, míg egyik kezünkkel a kapitalisták támadásait verjük vissza, addig a másik kezünkkel szervezési munkát kell végeznünk, szervezetünket naggyá és hatalmassá kell kiépítenünk.

Vasmunkások! Erősítsük meg ezt az összekötő kapcsot, amellyel szervezetünk folytonos növekedésével az egész országot behálózunk. De nem elég, hogy megalapítsuk mindenütt szervezeteinket, hanem fontos az is, hogy ezeket megtartsuk és megerősítsük. A napról-napra reánk nehezedő súlyos viszonyok azt parancsolják, hogy harcba szálljunk és cselekedetekkel kell megmutatnunk az ellenfeleinknek, hogy nem olyan könnyen ütnek rajtunk sebeket és nem hagyjuk magunkat szolgaságba hajtani. Románia vasmunkássága! A kapitalisták ezen terveit vissza kell vernünk! Tehát a nagy cél érdekében dolgozni kell minden egyes szaktársnak.

„Vasas, ne hagyd magad!”

B. I. K. A. N. A.

Ipari decentralizáció

Az egész világon nagy méretekben halad előre az iparüzemeknek egynéhány kézben való egyesítése és ezzel együtt a helyi iparüzemek egyesítése is. Az iparbárok, kiknek számtalan üzem felett rendelkezési joguk van, mely kiterjed a nyersanyag előállításától a teljesen kész termékig, technikai okokból arra törekednek, hogy az egy helyiségben levő, de különböző üzemeket egyesítsék, miáltal a szállítások folytán előálló kiadásokat és idővesztéseket megtakaríthatják. Ez a törekvés a gyakorlatban oly módon kezd kialakulni, hogy — a helyi viszonyok figyelembevételével — a feltalálható természeti kincsek közvetlen közelében, az azok feldolgozásához szükséges üzemeket létesítsenek.

Igy pl. a nyers értelepen kohókat, az erdők mellett papírgyártási üzemeket létesítenek stb., amelyeknek belső berendezése is már úgy van felszerelve, hogy a legpontosabb munkamegosztás elve mellett a különféle előállítási műveletek minden idővesztés nélkül keresztülvihetők legyenek.

Az iparüzemeknek ilyen módon és célból való egyesítése azonban még sem utolsó tényezője a nagyipari kapitalizmus kifejlődésének.

A neves iparkirály, *Henry Ford*, Amerika leggazdagabb tőkése, a leghatalmasabb iparüzemek tulajdonosa, legújában megjelent „Életem és műveim” című könyvében foglalkozik az ipari üzemek fejlődéseinek új irányával és ez szerinte az üzemek decentralizációjában áll.

Ford a nagyipari kapitalizmus szempontjából bírálja a kérdést és dacára annak, hogy nem rendelkezik kiscgazdasági képzettséggel, mégis fejtegetései a gazdasági életben elfoglalt hatalmi állásánál fogva az amerikai ipari körökben igen nagy figyelmet keltenek.

Ford Amerika leghatalmasabb munkáltatója. Ipari érdekkörében gyárak, vasutak, folyók, vízcsatornák, szén- és ércbányák, gáz- és mezőgazdasági üzemek tartoznak és most igyekszik Dél-Amerikában olyan területek birtokába jutni, melyek alkalmasak lesznek egész Amerika leghatalmasabb vizierővé fejlődni és e területeken hozzávetőleges számítás mellett is egy évtized múlva közel egymillió munkást fog foglalkoztatni. Érthető tehát, hogy a könyvében foglalt megállapításai éreztetni fogják hatásukat.

Ford könyvében a többi között a következőket írja: Az a felfogás, hogy egy iparállamnak az iparát központosítani kell, az én véleményem szerint téves, mert ez még csak egy lépcső az ipari fejlődésben. Minél nagyobb szakértelemmel rendelkezünk a termékek előállítási folyamatát illetően, annál tökéletesebb feltételek mellett állíthatjuk elő e termékek egyes részeit.

Ha összevonjuk ama kisüzemeket, melyeknek mindegyike a termékek egy kisebb alkatrészét állítja elő, ezek sokkal *olcsóbban* fognak termelni, mint az óriási üzemek.

Egy olyan esetben, mint pl. a River Rouge, kénytelenek vagyunk a nyert fémeket és annak feldolgozását összekötni s ennek érdekében minden rendelkezésünkre álló erőt kihasználni. Ez azonban igen terjedelmes és bonyolult üzemmenetet kíván meg és hátránya, hogy hatalmas tömegű munkaerőket kell egy helyen összpontosítani. Az ilyen kombinált üzem azonban kivétel, nem lehet rendszer és nem is elég súlyos ahhoz, hogy feltartóztathassa az ipari üzemek egyesítésének összeomlási folyamatát.

Az ipari fejlődés csúcspontját elért üzemeket, ha azok messzemenő munkamegosztással vannak berendezve, főleg nagy üzemekbe összevonni, mert az ilyen üzemnek természetszerű nehézségei vannak, különösen az elhelyezés és a szállítás tekintetében. Ezer, esetleg ötszáz munkás teljesen elegendő az egyes üzemekben.

Védelmi alapot! Mult havi lapunkban külön cikkben foglalkoztunk e kérdéssel. Ráműtattunk a nehéz bérharcokra, melyet Románia reakciós gyárosaival kénytelen a munkásság megvívni. Ráműtattunk, hogy e harcoknak még nincs vége, sőt, amint a jelek mutatják, még sok nehéz harcok várnak a munkásságra. S ezen harcokat meg kell vívni a munkásságnak, ha csak megakadályozni, hogy a leggyalázatosabb bérrabszolgaságba jusson. Amint az ország különböző helyiségeiben folyó harcokból láthatjuk, Románia munkaadói a munkásság helyzetén nem javítani akarnak, hanem a *meglévő, nehéz küzdelmek árán kivívott eredményeket is elakarják törölni.*

A munkaadók eme törekvését nem hogy megakadályozni kell, hanem mindig újabb és újabb engedményeket kell kicsikarni tőlük. Ezt pedig csak fegyelmezett szervezettel és erős ellenállási pénztárral lehet elérni. Legutóbbi számunk erre vonatkozó cikke *visszhangra talált a díszszentmártoni szaktársainknál.* A július 14-én tartott taggyűlésen egyhangulag mondták ki, hogy helyesnek, sőt feltétlenül szükségesnek tartják az ellenállási pénztárt megerősíteni s e célból *elhatározták az egy napi keresetüknek a leadását.* Egyben pedig hasonló határozat hozatalára szólítják fel a többi csoportokat is.

A központi szaktanács ülése

A kongresszussal kapcsolatos teendők végleges megállapítása céljából folyó hó 15—16-án a központi szaktanács Clujon vezetőségi ülést tartott. A vezetőségi ülés a kongresszus megtartásának idejére, helyére, a napirendre és az előadók személyére vonatkozólag hozott végleges döntést. Ennek alapján az országos szaktanács központi titkársága az alábbi értesítést adta ki:

Ugy a június 4-én megtartott konferencia, mint a július 15-én megtartott központi szaktanács ülésének határozata alapján

folyó évi augusztus 26, 27 és 28-ára
Kolozsvárra

a szakszervezetek országos kongresszusát hívjuk össze a következő napirenddel:

1. Jelentés. Előadók: B. Damián és Niculescu. (A jelentés felöleli a Codul Muncii, ifjúság, betegpénztári, szervezeti stb. ügyeket.)
2. Amsterdamhoz való csatlakozás. Előadó: Gaidosch R.
3. Sajtó. Előadó: Niculescu.
4. A szaktanács megválasztása.
5. Különlélek.

Az alapszabályok értelmében a kongresszuson részvehetnek: a) az Országos Szaktanács tagjai, b) minden szövetség két küldöttel, c) a tart. szaktanácsok titkárai, d) a szakszervezetek küldöttei a következő formában: 50—250 tagig egy küldött, 250—500 tagig két küldött és minden további 500 tag után még 1—1 küldött.

Az ifjúság Szövetség 1000 tagig egy küldött, ezenkívül minden megkezdett 2000 tag után egy—egy póttag küldött.

A kongresszuson csak azon szervezetek és szervezetek vehetnek részt, melyek az Országos Szaktanácssal szembeni köteleységüknek eleget tettek és tagdíjaikkal hátralékban nincsenek. A napirendre vonatkozó javaslatokat csak ilyen szakszervezetek tehetnek és 14 nappal előbb nyújtandók be az Országos Szaktanácshoz.

Az Országos Szaktanács:
Damián,
közp. titkár.

A kongresszus előkészítésével a tartományi titkárság bízott meg.

Ennek alapján félreértések kikerülése végett a következők veendő figyelembe: Ugy az egyes napirendi pontokhoz tartozó, mint bármely egyéb javaslatok, indítványok a *központi titkárságnak Bukarestbe* küldendők.

A tartományi szaktanács által eddig és ezután kiadandó statisztikai iverk a tartományi szaktanácshoz küldendők. Ugyancsak a tartományi szaktanácshoz küldendők be a kongresszusra megválasztott delegáltak száma és nevei legkésőbb augusztus 10-ig.

Schiel ur hamis teóriája a többtermelés előmozdításáról

I.

Azon a békéltetői tárgyaláson, mely Brassóban a munkatügyi felügyelőség előtt folyt le, a brassói, nagyszebeni és marosvásárhelyi munkáltatók és az általuk béremelési követelés miatt kizárt vasmunkások között, Schiel ur brassói gyáros az ország közgazdasági helyzetére hivatkozva, igyekezett alátámasztani a középkori szolgaságot visszahozni akaró feltételeit a munkáltatóknak.

Schiel ur szerint, az ország közgazdaságának halaszthatatlan szüksége van a többtermelésre. Minthogy állandóan halljuk a munkáltatói siralmakat és látjuk a hazafias nekibuzdulásukat a többtermelés érdekében, szükséges e kérdéssel behatóbban foglalkoznunk, különösen abból a szempontból, hogy azok az irányelvek, amelyeket Schiel ur megjelölt, mint a többtermelés előmozdításához elengedhetetlen feltételeket, mennyiben felelnek meg ennek a célnak. S e kérdéssel való foglalkozás annyival is inkább szükséges, mert Schiel ur nem egyéni véleményt mondott, hanem a többtermelés érdekében általa képviselt irányelvek azonosak a romániai kapitalisták általános felfogásával.

Schiel ur a többtermelést elérni kívánja:

- a munkaidő felemelésével,
- az akkord-rendszer bevezetésével,
- a bérek csökkentésével,
- a szociálpolitikai jogok megtagadásával.

Mielőtt ezen kérdéseket kritika alá vennénk, előbb egy igen fontos felfogást kell tisztáznunk. Schiel ur és a többi schillek szerint, a többtermelésre az ország gazdasági helyzetére való tekintettel van szükség. Alig hisszük, hogy Schiel ur elfogadható érvet tudna felhozni arra vonatkozólag, hogy az ország gazdasági helyzetére minő befolyást gyakorol az, ha a magántulajdonát képező gyárában az általa elgondolt többtermelést érnék el.

Egy ország gazdasági helyzete ugyanis azt az állapotot jelenti, amely között az ország lakossága él. Tehát nemcsak — legkevésbé — az uralkodóosztály, mint inkább maga a nép nagy általánossága. A kapitalista termelés nem a nép szükséglete szerint igazodik, hanem inkább aszerint, miből több nyeresége van. Azt termeli, amiből több hasznot remél, tekintet nélkül arra, hogy ez előnyére, esetleg hátrányára van-e az egész nép gazdasági helyzetére.

Egészen bizonyos, hogy ezen általános szabály alól Schiel ur sem kivétel, hogy üzeme szintén csak olyan cikkeket termel, amelyek mellett busás haszna van, pedig ha csakugyan tekin-

tettel lenne az ország vagyis a nép gazdasági helyzetére, csak olyan cikkeket kellene termelnie még akkor is, ha nem lenne haszna, amelyekre nélkülözhetetlen szüksége van a lakosságnak.

A többtermelés ezt a helyzetet csak még kedvezőbbé tenné Schiel ur részére. Ha a gyárában dolgozó ugyanazon számú munkás, mondjuk például ma 10 q. öntöttvas terméket állít elő, holnap pedig a többtermelés nagyobb dicsőségére 14 q., ez csak annyit jelent, hogy a Schiel ur profitja az előbbivel szemben még 4 q. árunak a profitjával növekedett, ami mellett a többtermelést előállító Öntő János, vagy Esztergályos Ferkó avagy Lakatos Pista csakugy éhezne, nyomorogna, mint ahogyan erre most is képesíti Schiel ur. Már pedig azt csak Schiel ur is el kell ismerje, hogy Öntő János és a többi, szintén beletartozik az ország gazdasági forgalmába, sokkal inkább, mint Schiel ur, mert Öntő János produktív munkaerő, melyen az ország gazdasági helyzete nyugszik, Schiel ur pedig improduktív gazdasági tényező.

Mindebből azután nyilvánvaló, hogy az „ország” és „haza” fogalmát csak azért vonják bele e kérdésbe, hogy ezzel, ezekbe a leplekbe öltöztethessék önző kapitalista céljaikat, azt remélve, hogy a kormányzati rendszer hasonlgondolkodású, hasonló gazdasági bölcseit rávehetik a munkásság elleni terrorisztikus föllépésre, amiben egyébként nem is szoktak csatlakozni, annyival is inkább, mert az „ország” és „haza” fogalma alatt a kapitalista reakció mindig a maga gazdasági és politikai egyeduralmát érti, melynek érdekében egészen bizonyos, hogy Schiel urat fogja támogatni, mivelhogy ezzel önmagát támogatja.

Ezekután vizsgáljuk meg Schiel ur többi gazdasági elméletét.

A munkaidő felemelése. Nagyon hosszú időn át csakugyan az volt a polgári közgazdászok felfogása, hogy a hosszabb munkaidő a teljesítményt növeli. A tapasztalat — különösen az utóbbi időkben — azonban rácsófolta erre az „elméletre” és ma már csak a Schiel-féle közgazdászok kotorásszák elő az elméleti ócskaságok közül.

Schiel ur kétségbe van esve, hogy a romániai munkásság is kivívta magának a 8 órás munkaidőt és a gazdasági krízisnek egyik főokát ebben látja. Kétségbeesetten állítja, hogy Románia ipara mindaddig nem lehet versenyképes, amíg a 8 órás munkaidő fennáll. Ennek megcáfolására elég lesz a sok közül egynéhány példát felhozni.

Angliában a vas- és fémiparban a 8 órás munkaidő 1906 óta van bevezetve, ugyanezen idő óta a bányaiparban a 7 órás munkaidő. A munkálta-

tók nyeresége így alakult ki: Amíg az azelőtti időkben a 10—12—14 órás munkaidő mellett a vállalatok nyeresége 868 volt, addig 1908-ban, tehát két évvel a 8 órás munkaidő behozatala után, ez a nyereség 1125-re emelkedett. Ezt a példát azért vettük a békebeli időkben, mert akkor a gazdasági élet nyugvóponton volt és így legmegbízhatóbban vázolja a lezállított munkaidőnek hatását a nyereségre, amiből nyilvánvaló: nem igaz, hogy a 8 órás munkaidő káros hatással lenne a termelésre, még kevésbé van káros hatással a munkáltatók profitjára. Ami a versenyképességet illeti, mikor a fenti időben az angol munkásság már 8 órát dolgozott, sehol a világon a 8 órás munkaidő bevezetve nem volt, tehát Schiel ur elmélete szerint az angol ipar csakugyan hátrányban volt a többi állam iparával szemben. És ennek dacára az angol ipar versenyre kelt bármelyik más állam iparával és hogy mennyire állta a versenyképességet, arról tanuskodik hatalmas exportja, amely 1913-ban csak gépekből 141,685 tonnát tett ki.

Ma azonban e téren is más a helyzet. Hiszen 1919 óta 18 államban vezették már be a 8 órás munkaidőt, ennél fogva hatása ha csakugyan lenne az ipari versenyképességre, teljesen kiegyenlítődött. De rácsófolnak erre az elméletre azok a hatalmas nyereségek is, melyeket a vállalatok — hogy egy közelebbi példát mondjunk — 1922-ben zsebrevágtak, saját mérlegeik kimutatása szerint.

Ezenfelül tudományosan megállapított tény, hogy a hosszú munkaidő utolsó részében a munkaerő már annyira elhasználódott, hogy a termelés szempontjából nem is jöhet figyelembe az elvégzett munkamennyiség. Ma meg éppen Schiel ur és társai többszörösen gondoskodnak arról, hogy ez az elhasznált munkaerő ne pótoltsék. Kifogyhatatlanok azok az igazságok, amelyek halomra döntik Schiel ur elméleteit, de a fentiek teljesen elégségesek ehhez. (h.)

(Folytatjuk).

Nyugtázások. A harcban álló vas- és fém munkástársaink segélyezésére újabban a következő összegek folytak be: Lugos 96, Criseni (Kalán) 413, Cluj 1000, Ruházati munkások szövetsége 1000, Derestye 208, Criseni (Kalán) 326, Oradea Mare 1000, Szatmár 2000, Arad 5000, Nándorhegy 442, Cernauti 1000, Vulcan 600, Cluj 1000, Resița 2533 lei, Tomești 1000, Lugos 150. Összesen 17768 lei, előbbeni gyűjtés 5580 lei 32 bani. Főösszeg 23348 lei 32 bani.

B É R M O Z G A L M A K

Brassó, Nagyszeben és Marosvásárhely vasüzemeiben szünetel a munka A munkaadók reakciós törekvései

Mult számunkban már megemlékeztünk a három város vasmunkássága bérharcának az előzményeiről és az okokról, melyek miatt a gyáros urak harcba kergették munkásaikat. Megemlékeztünk arról is, hogy Georgeanu vezérfelügyelő a munkaügyi minisztériumból Brassóba utazott, hogy békét teremtsen.

A munkaügyi vezérfelügyelő távirati meghívására július hó 2-ára Brassóba összejöttek az érdekelt gyárosok, valamint a munkások képviselőiben Marosvásárhelyről Kacsó, Ábrahám és Mátéka szaktársak, Sibiuból Banciu, Roth, Pop és Hatos szaktársak, Brassóból Stroia, Komporály, Sebestyén, Nagy, Ilyés és Igyártó szaktársak, hogy a tárgyalásokat megkezdjék. Mindjárt a tárgyalások elején a 8 órás munkaidő kérdése miatt napokig tartó vita folyt. A gyáros uraknak ugyanis nem izlik, hogy a munkás „csak” 8 órát legyen kénytelen dolgozni és ezért szerették volna a napi munkaidőt 9 órára felemelni. Amikor látták, hogy minden ékesszólásuk és nemzetgazdaságtani előadásuk kárba veszett fáradság, azon kívánságukkal jöttek, hogy „addig legyen 8 óra a napi munkaidő, amíg a törvény másképp nem intézkedik”. Lám, a gyáros urak egy ilyen törvény iránti óhajukat már kollektív-szerződésbe is szeretnék belefoglalni!

Meghiusult a törekvésük, mert végre is kénytelenek voltak a napi 8 órás munkaidőt elismerni, de csak azért, hogy másnap Schiel Gusztáv igazgató ur kijelenthesse, hogy „uraim, én nem úgy értem” és megmásítását kérhesse azon pontnak, ami már egyszer részük-ről el lett fogadva. Persze, nem sikerült; a legnagyobb fájdalomra, kívánságát nyélbe ütni. Igazán birkatürelem kell ahhoz, hogy valaki napokig kénytelen legyen ilyen és ehhez hasonló eljárását a gyáros uraknak tenni.

Az egyik gyáros történelmi materializmussal fűszerezett nemzetgazdaságtani előadásával szerette volna a munkásokat meggyőzni arról, hogy naponta egy darabbal kevesebb kenyeret enni mennyire „üdvös volna” a munkásságra, a második az evangéliummal hozakodott elő, gondolván, hogy így talán könnyebben érhet cél.

A tulorák kérdése is igen sok vitára adott okot, mivel a gyárosok bizonyos mennyiségű tulorát akartak a szerződésbe venni. Hosszas vita után 200 kötelező tulorát kértek minden egyes munkástól, ami a valóságban 8³/₄ órás munkaidőt jelent, ha az egész évi munkanapokra egyenlően elosztjuk a 200 órát, de jelenthet többet is olyan laza körülírással, ahogy a gyáros urak kívánták, mert annyit és akkor tulorázhattak volna,

amennyire és amikor éppen szükségük van, lévén tervük szerint kizárólagos joguk a tulorák elrendelése. A munkásság képviselői számolva azon ténnyel, hogy a kötelező tulorázás lényegében nem más, mint a 8 órás munkaidő felrugása, azért, csakis az üzemszavarok elhárítása céljából, esetleg szükséges tulorákat akarták elfogadni.

A termelő munkáért végzendő tulorákat azonban a bizalmiférfiak hozzájárulásától kívánták függővé tenni és pedig 50 százalékos pótdíj biztosítással az első két tulorára, hogy így a tulidőben csakis igazán sürgős és a legszükségesebb esetekben végeztesse a termelő munkát. A gyáros uraknak a tulorák a kizárási és a sztrájk idő alatt elmaradt munkák gyors elkészítésére kellenének, ahogy azt a tárgyalás folyamán maguk kijelentették. A legfontosabb kérdés mégis az *akkord* munka kérdése volt, amiért tulajdonképpen a harc a három városban megindult. *Akkord és csakis az akkord munka mentheti meg a további termelést, hangoztatták a gyáros urak és ezért a rendszerért készek bármilyen áldozatok hozására is.* Napokig tartó előadásokat tartott a Schiel igazgató e rendszer előnyeiről, ahol minden munkás a termelő képessége arányában kapja a fizetését és minden munkás érdekelve lesz a termelésben. Buricescu igazgató Sibiuból pedig nagy kegyesen kijelentette, hogy hajlandók az akkord munka bevezetése esetén az órabért is biztosítani, azon ideig, *amíg a munkások a rendszerbe beleszoknak.* Lám milyen kegyesek a tőkés urak? Egy pár hétre hajlandók lennének felfüggeszteni azon nemes elvüket, hogy mindenkit a termelése arányában fizetnek?... Persze az *arányt* maguk állapították volna meg tervezetük szerint!

A munkások képviselőiben György szaktárs a haszonrészesezés bevezetését kérte az akkord helyett, amely rendszernél szintén minden munkás érdekelve van a termelésben, de kollektíve ami a fő és nem egyénileg, mint darabszámú rendszernél. Érvelt avval, hogy minél nagyobb részét biztosítják a tiszta haszonnak a munkások részére, annál inkább érdekelve lesznek a termelésben.

A Schiel ur és a többi gyárosok valósággal felszisszentek az ilyen elvek hangoztatására, mintha a vipera-kigyó farkára léptek volna és avval a nevetéses érvvel jöttek, hogy *vásdroljanak a munkások részvényeket*, ha a haszonból részt akarnak kapni?! A munkások ekkor azt kérték, hogy ezek után a munkabéreket úgy szabják meg, hogy *részvényvásárlásra is jusson a fizetés-*

ből, mert az eddigi fizetések csak a éhenhalás ellen biztosították a munkásokat, erre persze a munkaadó urak felelni sem tudtak. Hajótörést szenvedt a munkaadóknak az akkord-rendszerért folytatott offenzívája, a munkás delegátusok szilárd akaratán és mindeértük visszafelé sült el, de azért az elvet nem adták fel, gondolva, hogy a hónapok alatt kiéhezett munkásokra végre is sikerülni fog az akkordot rákényszeríteni. A fizetési szabadságra a május 1 megfizetésére, az üzemszavar esetén való kényszerű szünetelés megfizetésére és mosakodási idő engedésére azzal válaszoltak, hogy *ők csakis a ténylegesen megdolgozott munkáért hajlandók fizetni.*

Tehát sem a munkaidőt, azaz órabért, sem a fizetési szabadságot, sem semmi más olyan engedményt elvben el nem fogadhatnak, amelyben a munkásnak a ténylegesen teljesített munkán kívül más időre fizetést adnának. Érdekes, hogy a fizetési szabadság kérdése minden valamire való vasas-kollektív-szerződésben többé-kevésbé el van ismervé, kivéve a temesvári gyáripari munkások szerződését, amelyben ez a kérdés a jövő évre halasztott. A gyáros urak e szerződéssel jöttek, mint „ideális” szerződéssel. Láthatjuk ebből, hogy ha valami engedményt tesz valahol a munkásság, vagy valami baklövést követ el, ezt a munkaadók már országosan kívánják a maguk részére kihasználni. Hallgattak a nagyváradai bírósági döntésről, ahol a döntés egy évi szolgálat után 8 napi és két évi szolgálat után 14 napi fizetési szabadságot ítelt meg, de kihasználni igyekeztek egy, részükre előnyösebbnek látszó szerződés egyes pontjait. A bérkérdésnél kirukkol „Schiel” ur, akinél reakciósabb igazgató még nem taposta Erdély földjét és aki az értelmi szerzője az egész konfliktusnak — azzal a kívánságával, hogy az elvi pontokra 3 vagy 5 évre óhajt kollektív-szerződést kötni. A bérkérdésre pedig 6 hónaponta kötetés-sék szerződés? *Automatikus bérrendezésről hallani sem akart!* Hogy a fizetések havonta a piaci árak alapján rendeztesse, azt kivihetetlennek tartotta azon indokkal, hogy nem tudnak kalkulálni. Nem tudják a gépek árát előre kiszámítani? Később azonban szeretett volna a munkások tervezete szerinti 1 évre szóló szerződés helyett *egy hónapra kötni szerződést csak azért, hogy az időközben eltávozott munkásokat újra járomba hajthassa és a jelenlegi komédiát alkalmasabb időben megismételhesse.* Egy hónapos szerződéssel tudna Schiel ur kalkulálni, mert így minden hónapban alkalma nyílna egynéhány százalékot a munkások jogos béréből lealkudni, vagy leterrorizálni, ha a konjunktúra kedvező, de automatikus fizetésrendezést

nem akar?

Nem akar tudni az évszerinti kategóriáról sem, hanem az „érdemszerinti” osztályozást akarná bevezetni, persze, az érdemet maguk a gyárosok határoznák meg?

Ilyen és ehhez hasonló reakciós kívánásokkal jöttek a gyáros urak, amely kívánások a boszorkánypörök idejében is becsületére válhattak volna minden vérbeli kapitalistának. Természetes tehát, hogy az amugy is elkésztett delegátusok, — amikor megtudták, hogy az időközben Brassóban nap számosokként elhelyezkedett sztrájkoló munkásokat még a malterkeveréstől is elbocsájtották a gyáros-szövetség utasítására, hogy így kiéhezhető kényserítésék diktált feltételeik elfogadására — követelték az azonnali visszavételét az illető munkásoknak.

A gyárosok azzal érveltek, hogy az illető kőműves mestereknek és kisiparosoknak nem parancsolhatják meg a munkások visszavételét, de ajánlani fogják a visszavételt. — A munkások delegáltjai rámutattak arra a tényre, hogy a gyáros uraknak a tárgyalások folyamán történt ezen kihívó intézkedésre nem vall semmiféle békés törekvésre, sőt elmérgesíti a helyzetet s ha volt erejük az elbocsátások keresztülvételére, legyen erejük a visszavételre is és ha valakit visszavételni nem tudnának, annak fizessék a munkabérét, amíg a sztrájk tart. A munkaadók a visszavételt garantálni nem akarták és így a munkás-delegátusok látva azt, hogy a gyárosok célja a további harc, a tárgyalások további folytatását nem óhajtották. A gyárosok kijelentették, hogy az elbocsátások teljesen függetlenek a tárgyalástól, mert nem a konfliktusban lévő üzemeknél történtek és ha a munkás-delegátusok ragaszkodnak az elbocsátottak visszavételéhez, ők nem tárgyalnak.

A munkások delegáltjai tudomásul vették a gyárosoknak a tárgyalást megszakító kijelentését és így a tárgyalás megszűnt.

Egyetlen pontban sem tudott meg egyezni a tárgyaló bizottság, mert ugy látszik a gyáros uraknak érdekük a harc, valószínűleg azért, hogy az államtól, a munkások követelésére való hivatkozással, megkaphassák a milliókat, amikért szállítottak és amivel az állam még mindig tartozik.

Döntés az állami vasgyári munkások ügyében. Hónapok óta húzódó ügyben hozott döntést az Inalte Curte de casație (kuria) Bukarestben július hó 14-én, Bals ur elnöklésével. 1922. év november hó 1-ig visszamenőleg 100—150 százalékos fizetéselemést ítélt meg. Érvelésünkre belátta a magas bíróság, hogy csakis ilyen lényeges emeléssel bír a nyomorgó állami munkásságnak emberségesebb megélhetést biztosítani. Érdekes a döntés azon része is, hogy

az érdekelt állami üzemek jövedelmének 10 százaléka a munkásság közt lesz évente a termelőképeség és a szolgálati évek arányában felosztva. A családos munkásokon napi 1 leies családtagonkénti pótlékkal és a végzett munkanapok után családtagonként 1 leies drágasági pótlékkal óhajtott a döntés segíteni. Ha nem is elégíti ki a döntés a munkások igényeit teljesen, de mindenesetre haladás egy jobb jövő felé, amit erős szervezkedéssel érhetnek el.

A marosvásárhelyi vasmunkások felhívása az ország öszsmunkásaihoz!

Szaktársak! A marosvásárhelyi vasmunkások tizenhárom hete, hogy harcban állanak. A munkáltatók minden elképzelhető eszközt igénybe vettek és vesznek, hogy e harcot, amelyet minden meghátrálás nélkül, rendíthetetlenül állja a vásárhelyi munkásság, letörjék. Ügynököket küldenek a különböző városokba, hogy sztrájkőröket toborozzanak, jóhiszemű szervezett munkásokat már nem egyszer vezettek félre azzal, hogy a sztrájk már véget ért. A sztrájkőröket hatóságai védelem alá veszik a „munka szabadságára” való hivatkozással. A 13 hetes harc után munkástársaink éppen olyan becsülettel állják a harcot, mint a sztrájk kitörésének első napján. A vásárhelyi vasmunkások szenvedéseit fokozza azonban az a körülmény, hogy a vagonjavítóüzem, amely foglalkoztatott mintegy 80 vasmunkást, az is felosztott, 80 munkástársunk ezáltal az utcára került. A munkaadó azzal fizette ki munkástársainkat, hogy az állam tartozik 6 millióval, s míg ezt nem egyenlíti ki, addig több vaggont nem javítanak, amire az ott dolgozó szaktársaink hivatkoztak a tömeges munkabeszüntetésről szóló törvényre, amelynek értelmében 10 munkásnál többet nem lehet elbocsátani, a felelet a gyár részéről az volt, hogy: „pereljük be az államot, hogy miért nem fizet”. Ime elvtársak, amikor a kapitalisták rugják fel a törvényeket a legaljasabb módon, senki a füle bojtját sem mozdítja, ha a munkások tették volna, már rég jülvára ítélte volna őket a bíróság. Hivatkozással arra, hogy a vagonjavító toboroz munkásokat, a feltétel a következő: az eddigi órabéréknél csak jóval olcsóbb munkásokat alkalmaznak, az órabérendszer helyett akkord és prémiumrendszer. Tehát kiderült, nem is az a baj, hogy az állam nem fizet, hanem a jelenlegi bérek redukálását akarták keresztülvinni, ezt úgy képzelték elérni, hogy elbocsájtják a munkásokat, „kiéhezhetik” és majd aztán a „kiéhezett” munkások az általuk diktált feltételek mellett dolgozni fognak. Mindezt ma akarják keresztülvinni, amikor a

drágaság óráról órára nő és az eddig kiverekedett bérek is inkább éhbéreknek volt mondható, mint munkabéreknek.

Szaktársak! Vasasok! Az itt felsorakoztatott ádáz küzdelmek dacára nem csüggedünk, végig harcoljuk azt és minthogy az általuk diktált szégyenteljes feltételeket elfogadjuk, inkább pusztuljunk el egy szálig. Szaktársak! Nem követelünk tőletek egyéb áldozatot a vásárhelyi munkások támogatására, csak annyit, hogy ha vásárhelyi ügynökök elmennének akármelyik városba munkásokat toborozni, részesítsétek őket illő fogadtatásban. Mondjátok meg nekik, hogy a vásárhelyi munkások is dolgozni akarnak és ha szükségük van munkásra, egyezzenek meg a vásárhelyiekkel.

Abban a tudatban, hogy átérzitek e harcaink összes nehézségeit és az ezzel járó szenvedéseket, kérünk benneteket, támogassatok ezen nehéz küzdelmeinkben.

Le a kapitalisták aljas táradásaival, éljen a proletár összetartás!

Tárgu-Mureș, 1923 július 20.

Kacsó Ferenc

csop. elnök.

Abrahám Berndt

csop. titkár.

Pillanattfelvételek a vasas-sztrájkáról

Mint minden más között, úgy a munkásság rélegeiben is akad salak. Léteznek olyan munkásarúlok, akik a maguk és munkástársaik érdekeit elárulva, a tőkészekhez szegődnek, hogy szaktudásuk hiányában ezuton biztosítsák a gyárosaik kegyét.

A sors sokszor, mint egy intő példa-kép, az ilyen alakok ellen fordul s váratlanul bünteti azokat, akiknek egy élet is kevés volna arra, hogy a tesvérarulás bűnét levezekeljék. Sibiuban, a Rieger-gyár sztrájkőrő munkásai közül egy König Karl nevű segédmunkás erején felüli tárgyakat emelt mestere parancsára, míg végre szívészélhüvésben összeesett és meghalt, július hó 19-én, amikor épp dicsősége szinterét elhagyva, ebédelni készült. Szintén a gyárban egy Schering nevű Ausztriából elkergetett egyénnek a marógép munkaközben elszakította és összeroncsolta a jobb kezét. Nyomorékul szállították a kórházba, hogy az életét legalább koldulásra megmentsék.

Sibiuban, a Schieb-gyárban egy Szemerai Gyula nevű tanoncnak munkaközben elkapta az esztergapad a kezét és teljesen összeroncsolta. Nyomorék lesz, ha fel is épül az egész életén keresztül ez a szerencsétlen gyerek. Érdekes, hogy épp egy sztrájkőrő szakmunkás által elrontott munkadarabot akart a fiatal gyermek helyrehozni. Ilyen alakok bitorolják a szakmunkás elnevezést, akiknek tanoncok javítják meg azt az elrontott munkát, amin mi sem-

mit sem csodálkozunk, hiszen mást várni egy testvérarólótól nem is lehet.

Rigernél Sibiuban egy *Fiala* Ferenc nevű minta-asztalos, mint sztrájktrő dolgozott és állandóan denunciálta a szigurancán a harcoló munkásokat. A napokban utolérte a végzete, mert csapágyak ellopásáért kidobták a gyárból. Valószínűleg most más városba távozik dicső mesterségét folytatni.

Fabriciusnál Sibiuban szintén van egy pár sztrájktrő, az egyik Nagy János névre fűl és kazánkovács a mestersége. Ez az alak hozott még Pestről két magához hasonló alakot, egy lakatost és egy Nagy Mihály nevű kazánkovácsot, azért hozta őket, hogy sajtószőrű társak között dolgozhasson, amíg lehet.

Érdekes, hogy ez az alak még pár-hét előtt világforradalmárnak adta ki magát és féltéglával verte a „kommunista“ mellét a többi munkástársaik előtt. Állandóan dicsekedett nagy szerepével és forradalmi tetteivel, amiket a magyar kömmünben állítólag végzett.

Róma József kazánkovács szintén e társasághoz tartozik és még egy csehországi lakatos, aki örökös 14 napi felmondásban van, hogy így elkerülje társai méltó megvetését. A jövő számban folytatni fogjuk a pillanatfelvételeket, hogy bemutathassuk a nyomdafestékre sem érdemes munkásárulókat az ország szervezett vasmunkásainak.

Annyi sötétség után a munkás-szolidaritás egy szép példáját is bemutatni kívánjuk: Dániel Albert, Schwella Adolf és Schwella Árpád öntő szaktársak megtagadták a „Hozza és Buzdughina“ öntödében azon munkák leöntését, amit a „Schieb“-gyár rendelt meg és kiléptek a munkából, mert nem akarták a bérharcban álló szaktársaik helyzetét azzal is nehezíteni, hogy a munkásaival konfliktusban álló gyár részére dolgozzanak. Három nap múlva a munkaadó belátta, hogy jobb lesz engedni és a rendelést a „Schieb“-gyárnak visszaadta, a kiléptet munkásokat pedig visszavette.

Kizárási határozatok. Az aradi helyicsoport vezetősége Kényi Mátyás vasesztergályost az alapszabályok 10. §-a alapján a szervezetből 4 évre kizárta. — A kolozsvári helyicsoport vezetősége Fodor Balázst az alapszabályok 10. §-a b) bekezdése értelmében alaptalan rágalmaszásokért a szövetségből 3 évre kizárta. — Gyulai Ferenc vasöntőt, a kolozsvári helyicsoport vezetősége denunciálásért az alapszabályok 10. §-a értelmében a szervezetből kizárta. — Halász János szerelőt, a kolozsvári csoport vezetősége rágalmaszásokért az alapszabályok 10. §-a alapján a szervezetből kizárta.

A petrozsényi központi műhely egynémely munkásairól

Szaklapunk júniusi számában foglalkoztunk a petrozsényi központi műhely vezetésével, most meg kell emlékeznünk az ott dolgozó munkásokról is. A műhely munkaslétszáma: száz; szakmaszerint vasöntők, lakatosok, kovácsok, esztergályosok, asztalosok, fűrész munkások. A vasiparban dolgozók között többen vannak, kiket a műhely nevelt, ezek között vannak egy néhányan szervezve, de ezek is csak azért, hogy az öntudatosabbak ne róják meg őket. A többiek, mivelhogy a műhely neveltjei, lesik a mesteri állást és a lesállásban egészen megfélekednek proletár kötelességükről. Van köztük egy, aki máris mesternek képzelet magát, minthogy az erre vonatkozó ígéretet már bírja, ez persze csak ígéret, aminek éppen olyan az értéktelensége, mint a szakmai tudásának. Meg kell még emlékeznünk a műhelyben dolgozó vasöntőről is. Ez annyira felkínálja magát, hogy képes éjjel-nappal is dolgozni, csak hogy más ne kerülhessen az öntödébe. A munka annyi, hogy négy öntőt is lehetne állandóan foglalkoztatni, ezzel szemben csak egy öntő dolgozik, egy segítőtővel, fiatalabb segéddel, akit ez a magáról megfélekedezett szégyenfoltja a munkásságának, alaposan kizsákmányol. Minthogy akkordban dolgoznak, hagyja a fiatalabbat megszakadásig dolgozni, de a nagyobb fizetést természetesen ő vágja zsebre. Meg kell örökösnünk a nevét is: *Suty Mátyás* névre hallgat, a sztrájk előtt volt szervezve. Ez az alak egy igazi mátyás, aki állandóan szajkolja a leghizelgőbb szavakat a feljebbvalói előtt, csak azért, nehogy más öntő is kaphasson munkát és kereshessen kenyeret.

Van továbbá ott négy sofför is, köztük a főkocsis, a mindenható vezérrel jár állandóan, ezt az alkalmat felhasználja a leghazugabb árulkodásra. Igazi mestersége suszter és labdarugó. A sok hazugságától egyszer a benzintartója is felrobbant és olyan feketére égte a testét, amilyen fekete a lelke. Ez a csirkefogó, piszkos bandának nevezi a szervezetet, holott nálánál piszkosabb féreg nem csuszott-mászott még a föld hátán és legyen nyugodt, mert még el fog jönni az idő, mikor a szervezet úgy szétaposa, hogy hirmondónak sem marad belőle semmi. Van még ott egy szerelő is, ez sokat beszél, még többet iszik, de keveset dolgozik. Alkoholos fejével azzal dicsekszik, hogy a mérnök egyszer revolvert szegezett neki a garázsban, de ő bizony nem ijedt meg. Ezeket a szpiritusba való szörnyszülöttéken kívül is van még egy egész csomó szervezeten Jankó, akik levett kalappal kunyerálnak a mesternek, engedje őket tulórába dolgozni, mert

ők keresni akarnak. Ezzel persze me nehezítik az öntudatos munkások helyzetét, kik nem tudnak kunyerálni, meg ez nem fér össze egy öntudatos munkás önértékével, aki becsületesen elvégzi munkája után becsületos fizetést követel.

Ilyen viszonyok vannak a központi műhelyben. Szégyenletesek és gyalázatosak, de hisszük, hogy lesz még alkalom, mikor ezek a szervezeten gyalázó, áruló, csuszó-mászó Jankó olyan leckét fognak kapni a munkáságtól, hogy attól koldulhatnak egész életükre, mert ami késik, nem múlik.

Havifizetési maszlag

Bérharcainknál tapasztalhatjuk, hogy a gyárosok több munkásnak havifizetést ajánlanak, hogy így a többi munkás letörésére eszközül használhassák fel ezeket a mester-aspiransokat.

Önkénytelenül vetődik fel a kérdés, hogy miért csábítja a havifizetést gyengébb öntudatu munkást még sztrájk letörésre is. Tudvalevőleg régebben havifizetést csakis a mesterek kaptak a munkások közül és ez a tudat berögződött a munkásságba, most minden havifizetési egynémely műhelyben „mesternek képzelet magát. Az ilyen egynémely azt hiszik, hogy a havifizetés feloldja őket a munkás-szolidaritás kötelezettsége alól.

Lényegében az teljesen mindegy, hogy a munkás heti, vagy havifizetést kap. A fontos az, hogy normális munkaidő és tisztességes munkafeltételek mellett mennyit keres. Tagadhatatlan tény, hogy ha az órabéres munkások keresete valamilyen okból emelkedik, úgy emelkedik havifizetési műhelyalkalmazottak díjazása is. Érdeke tehát minden havifizetési műhelyalkalmazottnak, hogy a bérmozgalmak a munkásságra előnyösebben fejeződjenek be.

Az ilyen egynémelyeknek csak azért igé a gyáros füt-fát, hogy bérnyomóval használhassa fel a többi öntudatosabb munkás ellen. Amikor a célját elérte legtöbbszőr kidobja, vagy a legjobb esetben, mint általa is megvetett alakok tartaléknak tartja vissza az előre láthatóan bekövetkezendő újabb bérmozgalmakra. Nézetünk szerint a havifizetést még senkit sem mentesít a szervezeten szükségessége elől. Ezt láthatjuk a állami tisztviselők jelenlegi helyzetéből is, akik pedig havifizetést kapnak.

Tőlünk lehet akárki is havifizetést kap, de azokat, akik bérharc idején havifizetési ajánlatra munkába állnak munkásárulónak tekintjük, ugyszinté azon „mester urakat“ is, akik még jóakaratu semlegességet sem őrzik meg a bérharcok ideje alatt, hanem ahelyett a gyárosok segítő társaiul szegődnek,

Fontosabb tudnivalók a gyűlések parlamentáris levezetéséről

Irta: Reiter József.

Alább közöljük Reiter szaktárs által főmör pontokba foglalt fontosabb tudnivalókat. Habár a gyűlések vezetésének minden apró, de sokszor igen fontos részleteire nem is tér ki, azonban főként kezdő szaktársainknak igen jó útmutatásul szolgál.

I. Az elnök teendői.

1. Az elnök vagy helyettese megüjtja az ülést. A jegyző, esetleg a pénztárnok vezeti a jegyzőkönyvet.
2. Megnyitás után az elnök közli a napirendet, illetve a gyűlés célját. Felvástatja az előbbi ülés jegyzőkönyvét, mely két tag által hitelesítve lesz.
3. A gyűléseket tárgyilagosan, udvarias, de határozott magatartással kell levezetni és nem szabad megengedni sem a napirendtől való eltérést, sem a szónok megszavazását, jelen- vagy távollévők sértegetését vagy a rend megzavarását.
4. Ezen cél elérésére rendelkezésére állnak a következő elnöki jogok: 1) utasítja a szónokot a tárgynál való megmaradásra; 2) rendreutasítja; 3) megvonja a szót; 4) végül a gyűlést megszünteti.
5. A szövegvonás csak akkor alkalmazható, ha ezt megelőzőleg, háromszor lett utasítva a tárgyhoz szólni, utólag ha háromszor lett rendreutasítva.
6. Minden javaslatot átvesz és amennyiben azok a napirendhez tartoznak, előírja. Olyan benyújtott javaslatot, melynek tartalma sértő vagy a mozgalom ellen irányul, az elnök az elnökkel történt megegyezés alapján visszautasíthat. A javaslatot benyújtónak meg kell állapítania, hogy a gyűlés elé kerül-e, előzetes engedély kikérése nélkül.
7. Ha az elnök a tárgyhoz hozzájárul szólni, akkor szintén a szónoki jegyzékbe feljegyezti magát és felhívására előtt a helyettesnek adja át az elnöklést.
8. Nagyobb zavar keletkezésénél, ha a nyugalomra való intések és rendreutasítások eredménytelenek maradnak, az elnök az ülést felfüggeszti a nyugalom helyreállításáig. Amennyiben ez nem történne meg, a gyűlést bezárja.

II. A tagok joga és kötelessége.

7. Minden tagnak joga van: 1) mindegyik ügyhöz hozzászólni, meg kell szólalnia, amíg a sor rákerül; 2) javaslatot tenni; 3) elnöki rendreutasítás esetén a gyűléshez fordulnia a szónok elnökével, mely az esetet vitatkozás nélkül intézi el; 4) a többség által megszavazott javaslatát a jegyzőkönyvbe becsatoltatni.

III. Soronkívüli felszólalás.

8. Ehhez joga csak annak van, aki 1) az ügyrendhez kíván szólni, de csak úgy, ha erre az elnöktől engedélyt kapott; 2) aki sürgősségi indítványt kíván betervezni; 3) a napirendpont előadója; 4) személyes megtámadtatás esetén.

IV. A napirend.

9. Minden napirendi pontot megelőzően az elnöknek erre vonatkozó esetleges jelentése. Ha több napirendi pont van, azok felcserélése, kihagyása vagy hozzáfűzése, csak a közgyűlés előzetes hozzájárulásával történhetik meg.

V. A javaslatok tárgyalása.

10. Minden javaslat a benyújtás sorrendjében, azon napirendi pontnál lesz tárgyalva, amelyhez tartozik. — Olyan javaslatok, melyek ezzel nincsenek kapcsolatban, a gyűlés előzetes határozatával napirendre tűzhetők.

11. Olyan javaslatokhoz, melyek a szónoki lista vagy a vita lezárására vonatkoznak, avagy a napirendre térést célozzák, a javaslat indokolása után csak egy szónok szólalhat fel mellette és egy szónok ellene.

A vita lezárása után csak az előadó élhet még a zárszó jogával.

VI. Szavazás.

12. Ha több javaslat van betervezve, akkor mindig a messzebbmenő javaslat kerül először szavazás alá. Kiegészítő javaslatok előzőleg bocsátatnak szavazás alá.

13. A kérdés feltevéséhez bárki hozzászólhat, ha erre az elnöktől engedélyt kapott.

14. A szavazás rendszerint kézfelemeléssel történik és mindig a többség a mérvadó. Ha a szavazás kétséges, ellenpróba alkalmazandó, ha ez is kétséges, akkor a szavazatok megszámláltatnak.

15. Amennyiben a gyűlés javaslat-tétel alapján elfogadja a névszerinti szavazást, úgy az elnöknek kötelessége azt elrendelni, ami úgy történik, hogy a tagok között cédulák lesznek kiosztva, melyre mindegyik fölírja a nevét és az elnöknek adja át, ezek alapján névszerinti lesznek felolvasva és akként is szavaznak.

16. Alkalmazható a titkos szavazás is, melynél mindenki egy cédulára írja szavazatának mikéntjét és azt összehajtva névsorolvasás szerint nyújtja át az elnöknek, illetve a szavazatszedő bizottságnak.

17. Szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

Köszönetnyilvánítás. Alulírottak köszönetüket nyilvánítják a nadrági szaktársak iránt, akik szolidaritásukkal lehetővé tették, hogy Mali Johan 1626 lei, Maris József 901 lei és Padurján Mojsza 1027 lei segélyt kapjon betegségi ideje alatt. Maris József, Mali Johan, Padurján Mojsza.

A Vasas Internacionale

Amint szaktársaink előtt ismeretes, a múlt évben megtartott kongresszuson hozott határozattal szövetségünk becsatlakozott a Nemzetközi Vasmunkás Szövetségbe. Tehát minthogy a mi szövetségünk is tagja a Vasas Internacionale-nak és így közelről érdekli a szaktársakat, tájékozásul szolgáljon az alábbi ismertetés.

A Vasas Internacionale 1893-ban alakult meg Zürichben, azon célkitűzéssel, hogy a különböző államokban levő vasas szervezeteket egy egységes intézménybe foglalja, mely arra irányul, hogy a vasas szervezetek egymás közötti szolidaritását ápolja, hogy a nemzetközi alapon való együttműködés révén a lehető legjobb bér- és munkafeltételeket kivívja, országos szakmai harcoknál egymást erkölcsileg és anyagiilag támogassa, valamint a munkásságot megfelelő módon előkészítse a termelés átvételére.

Már a háboru előtti időben ez az intézmény hatalmas fejlődést mutatott. Azonban a háboru ideje alatt az országhatárok lezárása miatt az egyes országoknak megszakadt az érintkezése az internacionáléval.

A háboru befejezése után a munkásság gazdasági szervezetei azonban ismét hozzáláttak a megszakadt nemzetközi kapcsolatok visszaállításához. E törekvés annál több sikert ígért, mert a munkásmozgalom politikai szétszakadása a gazdasági mozgalom terén nem volt nagyobb mértékben érezhető és így az *amsterdami szakszervezeti központ*, ugyszólván csorbitatlan egységben foglalta magába a világ szakszervezeti mozgalmát.

Csak az oroszok igyekeztek egy új szakszervezeti internacionálét létesíteni, amely azonban teljesen eredménytelen maradt. Amit bizonyít az is, hogy az összes európai államok szakszervezetei megmaradtak az amsterdami szakszervezeti internacionáléban, sőt az újonnan alakult szakszervezeti szövetségek is csatlakoztak. (Lásd a romániai szakmai kongresszusok határozatait.)

A vas- és fémmunkások [a háboru után Kopenhágába hívták össze a nemzetközi szövetség VIII. kongresszusát. A nemzetközi vasmunkás szövetség székhelye 17 éven át Németország volt, mely idő alatt a német vasmunkásság nagy áldozatokat hozott meg a szövetség érdekében. A nagy-ántánt országok vasmunkásainak kívánságára és a németek lojális beleegyezésével a kongresszus a szövetség székhelyét Svájcot jelölte ki. A szövetség székhelyének megváltoztatásával a litkár személyében is változás állt be és így a volt litkár Schlicke Sándor helyett Ilg Konrád, a svájci vasmunkások és óráskövészek szövetségének az elnöke töltötte be.]

A háboru után minden ország vasmunkássága többé-kevésbé gigantikus

harcot folytatott a munkáltatókkal és a reakcióval, általában mindenütt bércsökkenésre, a munkaidő felemelésére és a munkafeltételek rosszabbá tételére törekedtek.

A vasmunkások ezzel szemben mindenütt a legenergiusabb ellenállást tanúsítják. A legnagyobb és legsúlyosabb harcok, melyekben sok százezer munkás vett részt, Angliában, Németországban és Olaszországban voltak. De a kisebb országok vasmunkásai se kerülték ki a harcokat. Mely alkalmakkor ott, ahol szükség volt, az erkölcsi támogatáson kívül anyagilag is támogatta a Vasmunkás Internacionálé a harcoló vasmunkásságot, ami a harcok kimenetelét nagyrésztben a munkások javára döntötte el. A vasas Internacionálé célul tűzte ki a háboru elleni harcot is, az 1921. évben Luzernben tartott 9-ik nemzetközi vas- és fémmunkás kongresszus állást foglal minden erőszak ellen. Őva inti a munkásokat attól, hogy részt vegyen a tömeges gyűlöletének szításában, amit a kormányok és sovíniszta-sajtók alkalmaznak. Végül követeli minden országban a militarizmus leszerelését. A vasas Internacionáléhoz jelenleg 29 országos szövetség van becsatlakozva, több mint 3 millió taggal.

Ennek a hatalmas vasas-szövetségnek vagyunk szerény tagja mi Romániai Vas- és Fémmunkás Szövetsége is, amit büszkén vallunk, amit nem szégyenlünk sem a burzsoázia előtt, sem pedig a felfuvalkodott demagógok álforradalmár munkásvezéreskedni akarók kicsiny csapata előtt.

A vasasinternacionáléhoz a következő országok vasmunkásai tartoznak: Belgium, Bulgária, Dánia, Németország, Franciaország, Finnország, Nagybritannia, Hollandia, Olaszország, Jugoszlávia, Luxemburg, Norvégia, Ausztria, Lengyelország, Románia, Svédország, Svájc, Spanyolország, Csehszlovákia és Magyarország. Továbbá Amerika: Internat. Assoc. of machinists. Washington D. C.

Kaptuk a következő sorokat. Igen tisztelt központi vezetőség! Alulírott azon kéressel fordulok a központi vezetőséghez, hogy engem a Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari munkások szervezetéből saját kérésemre kilépettnék sziveskedjék tekinteni, tekintettel 1923. július 3-án a kaláni vasöntödében öntőmesterré való kinevezésemre. Szakértői üdvözléssel: *Zigán Ferenc*.

Braunstein Géza

A szatmári helyicsoport vezetősége mély gyászról eltelve hozza a szaktársak tudomására ezen fiatal szaktársunk halálát, akinek eihunyta által a szervezetünket súlyos veszteség érte. Az elhunyt szaktársunk öntudatos és bátor harcosa volt a munkásmozgalomnak, amiért emléke felejthetetlen marad minden szervezett vas- és fémmunkás előtt.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK

Jegyzőkönyvi kivonat

Felvételeit a nagyváradi vas, fém- és vegyipari munkások csoportja 1923. június 9-én tartott rendes havi taggyűléséről.

Szücs elnök szaktárs a taggyűlést megnyitja; a jegyzőkönyv felolvasása és a pénztári jelentés előterjesztése után az ellenőrök részéről Szecsődi szaktárs teszi meg a jelentést, amit a taggyűlés tudomásul vesz.

A tiltkari jelentést Szücs szaktárs teszi meg. Ismerteti a velencei vagonjavító sztrájkot, melynek kimenetele részben ismeretes. Rámutat, hogy akadtak ugyan sztrájkterő szervezetlen munkások, de nagyban elősegítette a sztrájk elbukását a munkanélküliek és kevésbé öntudatos munkások viselkedése. Megemlíti a vasöntödével kötött kollektív szerződést, melynek még 3 pontja választott-bíróság elé kerül. Vaszner szaktárs részletes beszámolót tart a május 23-án tartott sport-napról. Szücs szaktárs a vezetőség egy határozati javaslatát terjeszti a taggyűlés elé, mely szerint mondja ki a taggyűlés, hogy mindazok a szaktársak, akik az egy napi keresetüket és az ujjban elhatározott 3 órai keresetüket még nem adták le, az igényjogosultságuktól függeszték fel. A taggyűlés az indítványt elfogadta.

Czellér szaktárs a szervező-bizottság részéről tesz jelentést az ismeretes Mandelbaum-ügyben, mely szerint két szaktársat 3 hónapi kizárásra és bocsánatkérésre ítélték. Vaszner szaktárs indítványozza, hogy a csoport pénze ingatlan vásárlásra fordíttassék. Elfogadva. Lauer szaktárs határozati javaslatot nyújt be, melyben követeli, hogy a szaklap teljes egészében közölje a váradi csoport taggyűléseinek jegyzőkönyveit. (?)

Nagy szaktárs határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a taggyűlés tiltakozzon az ifjumunkás szövetség feloszlása ellen, egyben hasonló álláspont elfoglalására szólítja fel az ország többi szervezeteit is. Elfogadva.

Vaszner János, s. k.
alelnök.

Szücs István, s. k. Lauer Sándor, s. k.
tiltkár. jegyző.

Csoportvezetőségek figyelmébe! Tapasztaljuk, hogy sok helyről a havi elszámolási ivatek az ellenőrök aláírása nélkül érkeznek. — Ezért felhívjuk a csoportvezetőségeket, hogy az elszámolási ivatek elnök, pénztárnok és főként az ellenőrökkel irassák alá. A csoport-ellenőröket pedig külön is figyelmeztetjük, hogy vállalt kötelezettségeiknek tegyenek eleget, miáltal nagyon sok kellemetlenségnek elejét lehet venni.

Felhívjuk a csoportvezetőségeket, hogy elvesztett tagkönyvek helyett másodlatokat ne állítsanak ki (még puhatáblást se). A másodlatokat csakis a központi tiltkarság állítja ki, ugyszintén más szövetségektől átlépő tagok, valamint külföldi tagok könyveit is kicserélés végett be kell küldeni a központnak. Kicserélt tagkönyvekért, valamint a másodlatokért is a tag 10 le tagkönyv-díjat tartozik fizetni, mely összeg a havi elszámolással küldendő be.

K Ü L Ö N F É L E

A világ legnagyobb szakszervezete. A németországi vas- és fémmunkás testvérségünk most adta ki évi jelentését. A hosszú számsorok szinte hihetetlen arányu tanujelét adják annak az áldozatkészségnek, harcélánnak és szolidaritásnak, mely a világ eme legnagyobb szakszervezeteinek tagjait egymáshoz kapcsolja. Németországi testvérszövetségünk taglétszáma 1,624.554 és így a világ legnagyobb szakszervezetek össztagszámának pedig 20,5 százalékát teszi ki. A szövetség múlt évi bevétele 2536 millió marka volt, ezenkívül a csoportok vagyona 751 millió, összes bevétel tehát 3287 millió marka volt. A kiadások 949 millió márkát tettek ki. Ezen összegből 185 milliót fordítottak szakmálapok kiadására és 11 milliót a munkástanácsok tagjainak oktatására, nevelésére. Amint látjuk, ennek az óriás szakszervezetnek a számadásai megfélemlenek, egy nagyobb szerű állam háztartási számadásainak.

Virágcsokor az igazgató névnapjára. A marosvásárhelyi cukorgyártó munkásai, hogy a nyomoruságos helyzetükön segítsenek, szervezkedni kezdtek. A gyár igazgatója minden munkást külön-külön behivatott az irodába és egy nyilatkozatot íratott alá, hogy megvannak elégedve a helyzetükkel és szervezkedni nem kívánnak. Egy Szarvas nevű egyén készségesen támogatta az igazgatóságot eme szervezetellenes munkájában és most, hogy munkáját betette, egy hatalmas virágcsokrot vásároltatt a munkásokkal az igazgató névnapjára. Az igazgató javított is egy néhány munkásnak a fizetésén, talán a virágcsokorért, de e kevés a munkások számarányához és a nyomoruságához viszonyítva. A huszadik században nem virágcsokorral és nem tömjénnel tud a munkásság magának jobb megélhetést biztosítani, hanem az osztályharcos szakszervezetünkbe való belépéssel és így elérhető lesz, hogy nemcsak egyesek hanem az összmunkásság helyzetét segítve lesz.

Felolvas szerkesztő: Bartalls Sándor.
Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului 21
Gutenberg-könyvnyomda Cluj